

DRUHÁ ČASŤ

NOTÁR

Prvý diel

NOTÁR A NOTÁRSKY ÚRAD

§ 10

(1) Notára vymenuje minister na základe výsledkov výberového konania, a to spravidla do sídla v obvode súdu prvého stupňa (§ 15 ods. 1).

(2) Komora vyhlási výberové konanie spravidla do 31. januára kalendárneho roka na všetky notárske úrady, v ktorých výkon notárskeho úradu zanikol podľa § 14 ods. 1 písm. a) až d), a to podľa stavu ku dňu vyhlásenia výberového konania.

(3) Komora uskutoční výberové konanie podľa odseku 2 a skončí ho spravidla do 30. júna príslušného kalendárneho roka. Výberové konanie je skončené dňom vyhlásenia jeho výsledkov.

(4) Do výberového konania sa môže prihlásiť každý občan členského štátu Európskej únie alebo iného zmluvného štátu Dohody o Európskom hospodárskom priestore, ktorý spĺňa podmienky podľa § 11 ods. 1.

(5) Všetci účastníci výberového konania majú rovné postavenie. Výberové konanie sa uskutočňuje v súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania ustanovenou osobitným predpisom.^{1e)}

---

^{1e)} Zákon č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon) v znení neskorších predpisov.

Súvisiace ustanovenia

§ 9 ods. 2 písm. b), § 11 ods. 1, § 14 ods. 1, § 15 ods. 1, § 30 ods. 4 písm. b), § 31 ods. 1 písm. d) NP

Súvisiace predpisy

čl. 30 ods. 4 Ústavy SR; § 2 zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky

KOMENTÁR

Pojem „notársky úrad“ sa používa vo viacerých ustanoveniach Notárskeho poriadku, je definovaný v ustanovení § 2 ods. 3 (pozri výklad k tomuto ustanoveniu).

Ústavný súd vo svojom náleze, sp. zn. PL. ÚS 1/04, uviedol, že „Právne postavenie notára je postavením orgánu verejnej moci, na ktoré sa vzťahujú iné kritériá, než na právne postavenie subjektov, ktoré nevykonávajú štátnu moc (súdnu moc). Notár je v sústave orgánov verejnej moci považovaný za štátny orgán.“ Z toho vyplýva, že tak, ako neexistuje právny nárok na vymenovanie do funkcie sudcu či prokurátora, neexistuje ani právny nárok na vymenovanie do funkcie notára. Zákonodarca ustanovil predpoklady, ktoré musí uchádzač o funkciu notára spĺňať (§ 11), ako aj postup, v ktorom preukazuje spôsobilosť vykonávať túto funkciu. Neobsadené notárske úrady sa obsadzujú na základe výsledkov výberového konania, ktoré vykonáva prezídium komory [§ 31 ods. 1 písm. d)]. Prezídium komory je pri vykonávaní výberového konania viazané zákonom, podrobnosti upravuje organizačný poriadok komory (čl. VII, § 28 až 30a), ktorý schvaľuje konferencia notárov [§ 30 ods. 4 písm. b)], ako aj poriadok výberového konania, ktorý schvaľuje prezídium komory.

Výkon notárskych úradov je trvalo spojený so sídlami, do ktorých sú notári vymenovaní. Výkon notárskej činnosti je výkonom justície v širšom zmysle slova. Teritoriálna organizácia notárstva nadväzuje na organizáciu justície, notárske úrady sa zriaďujú v rámci každého súdu prvého stupňa. Určenie konkrétneho sídla notárskeho úradu je v právomoci orgánu vykonávajúceho verejnú moc. Zákon explicitne neustanovuje, ktorý orgán má právo určiť sídlo notárskeho úradu, z jeho znenia však možno vyvodiť záver, že si toto sídlo nemôže zvoliť vymenovaný notár. Pokiaľ sídlo notárskeho úradu neurčí minister pri jeho zriadení, určí ho komora pri vyhlásení výberového konania. Túto právomoc komory v prípade, ak nerozhodne minister, možno vyvodiť zo znenia § 15 a § 31 ods. 1 písm. n).

Zákon ustanovuje, čo treba rozumieť pod pojmom „sídlo notárskeho úradu“, v § 15 ods. 1. Spravidla je sídlo notárskeho úradu totožné so sídlom súdu prvého stupňa (§ 15 ods. 1, § 98). Sídlami súdov prvého stupňa sú konkrétne určené mestá uvedené v zákone č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky. Sídlami notárskych úradov teda môžu byť tieto mestá, v prípade Bratislavy mestské časti, napríklad mestská časť Staré Mesto, mestská časť okresu

Bratislava 2 a pod. V záujme dostupnosti notárskych služieb pre verejnosť, pri zachovaní zásady efektívneho výkonu notárskeho úradu, možno jeho sídlo určiť aj do miest, ktoré nie sú sídlom súdu prvého stupňa. Prax ukázala, že nie je vhodné a účelné zriaďovať notárske úrady v obciach, ktoré nemajú štatút mesta.

Vymenovanie notára je súčasťou právomocí ministra pri výkone štátneho dohľadu nad činnosťou komory. Minister pred vymenovaním notára skúma, či sa výberové konanie uskutočnilo, ak áno, či prebehlo v súlade so zákonom a vykonávacími predpismi, či úspešní účastníci výberového konania spĺňajú zákonom predpísané podmienky na vymenovanie podľa § 11 ods. 1.

Výberové konanie uskutočňuje prezídium komory. Vyhlásenie výberového konania vykoná svojím uznesením, ktoré uverejní prostredníctvom webovej stránky komory www.notar.sk. Zákon predpisuje komore lehotu, v ktorej je povinná konať. Pri výberovom konaní komora musí postupovať v súlade so zákonom, a to opakovane, až do obsadenia notárskeho úradu.

Novelou (zákonom č. 267/2015 Z. z.) s účinnosťou od 1. decembra 2015 došlo k úprave tohto ustanovenia, ktoré bolo naposledy upravené zákonom č. 399/2000 Z. z. Odvtedy došlo k zmene spoločenských pomerov. Vzhľadom na plnú obsadenosť notárskych úradov je postačujúce uskutočňovať výberové konanie raz ročne. Znenie zákona však nevylučuje v osobitných prípadoch ho vykonať aj viackrát ročne podľa aktuálnej potreby, o čom môže rozhodnúť prezídium komory. Úprava sleduje efektívny a hospodárny výkon výberových konaní, nadväzuje na novelu prijatú zákonom č. 366/2013 Z. z., ktorá zapracovala do ustanovenia § 14 ods. 1 písm. d) znenie, na základe ktorého zaniká výkon notárskeho úradu k 31. decembru kalendárneho roka, v ktorom notár dosiahne vek 67 rokov. Tak začiatkom každého roka zanikne výkon určitého počtu notárskych úradov, na ktoré bude potrebné vyhlásiť výberové konanie. Prezídium komory na tieto uvoľnené notárske úrady, ako aj na uvoľnené notárske úrady, ktorých výkon zanikol iným spôsobom [§ 14 ods. 1 písm. a) až c)] do 31. decembra predchádzajúceho kalendárneho roka, vyhlási výberové konanie v priebehu mesiaca január nasledujúceho kalendárneho roku. Môže vyhlásiť výberové konanie aj na notárske úrady, ktorých výkon zanikne v priebehu mesiaca január, rozhodujúci je stav ku dňu vyhlásenia výberových konaní. Následne prezídium komory uskutoční a ukončí výberové konania najneskôr do 30. júna kalendárneho roka.

Odseky 5 a 6 zabezpečujú súlad zákona s čl. 30 ods. 4 ústavy, podľa ktorého má každý občan za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným verejným funkciám; odsek 5 je upravený vzhľadom aj na nové znenie § 11 ods. 1.

§ 11

(1) Za notára môže byť vymenovaný občan členského štátu Európskej únie alebo iného zmluvného štátu Dohody o Európskom hospodárskom priestore, ktorý

- a) je plne spôsobilý na právne úkony,
- b) získal vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa v študijnom odbore právo na právnickej fakulte vysokej školy v Slovenskej republike²⁾ alebo má uznaný doklad o vysokoškolskom právnickom vzdelaní druhého stupňa vydaný zahraničnou vysokou školou; ak získal vysokoškolské vzdelanie najprv v prvom stupni a následne v druhom stupni, vyžaduje sa, aby v oboch stupňoch získal vzdelanie v odbore právo,
- c) je bezúhonný,
- d) vykonal právnu prax v dĺžke päť rokov, z toho najmenej dva roky notársku prax,
- e) zložil notársku skúšku,
- f) nemá uložené disciplinárne opatrenie zbavenia notárskeho úradu podľa § 91 ods. 2 písm. d),
- g) nemá uložené disciplinárne opatrenie vylúčenia zo zoznamu advokátov, disciplinárne opatrenie vylúčenia zo zoznamu komerčných právnikov, disciplinárne opatrenie zbavenia výkonu exekútorského úradu, disciplinárne opatrenie zbavenia výkonu funkcie prokurátora alebo disciplinárne opatrenie odvolania z funkcie sudcu podľa osobitných predpisov.^{2a)}

(2) Notárskou praxou sa rozumie prax notára, notárskeho koncipienta a notárskeho kandidáta podľa tohto zákona a prax štátneho notára a notárskeho čakateľa podľa skorších predpisov. Komora do notárskej praxe započítava prax sudcu, advokáta, komerčného právnik a prokurátora; komora môže do notárskej praxe započítavať aj inú právnu prax.

(3) Notárskou skúškou sa rozumie notárska skúška podľa tohto zákona a notárska skúška podľa skorších predpisov. Komora uznáva odbornú justičnú

skúšku, prokurátorskú skúšku, advokátsku skúšku a odbornú skúšku komerčného právnik a za notársku skúšku podľa tohto zákona.

(4) Za bezúhonného sa na účely tohto zákona nepovažuje ten, kto bol právoplatne odsúdený za úmyselný trestný čin, a v prípade obzvlášť závažného zločinu, trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa, trestného činu prijímania úplatku, trestného činu podplácania a trestného činu nepriamej korupcie ani ten, komu bolo odsúdenie za taký trestný čin zahladené alebo na ktorého sa hľadí, akoby nebol za taký trestný čin odsúdený podľa osobitného predpisu.^{2b)}

(5) Bezúhonnosť sa preukazuje odpisom registra trestov^{2c)} nie starším ako tri mesiace.

²⁾ § 2 ods. 5 zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

^{2a)} Zákon č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov.

Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 154/2001 Z. z. o prokurátoroch a právnych čakateloch prokuratúry v znení neskorších predpisov.

^{2b)} Trestný zákon v znení neskorších predpisov.

^{2c)} Zákon č. 330/2007 Z. z. o registri trestov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Súvisiace ustanovenia

§ 24 ods. 1 a 2, § 31 ods. 1 písm. k), § 35 ods. 3 písm. b), § 91 ods. 2 písm. d) NP

Súvisiace predpisy

§ 9 a 10 OZ; § 121 ods. 3 CSP; zákon č. 40/1993 Z. z. o štátnom občianstve v znení neskorších predpisov; zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) v znení neskorších predpisov; zákon č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov; zákon č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách v znení neskorších predpisov; zákon č. 549/2003 Z. z. o súdnych úradníkoch v znení neskorších predpisov; zákon č. 586/2003 Z. z. o advokácii v znení neskorších predpisov; zákon č. 757/2004 Z. z.

o súdoch v znení neskorších predpisov; zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov; zákon č. 330/2007 Z. z. o registri trestov v znení neskorších predpisov; smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/36/ES o uznávaní odborných kvalifikácií

KOMENTÁR

Úlohou notára je posilňovať právne vedomie občianskej spoločnosti a vytvárať právnu stabilitu. Z uvedeného dôvodu je štát oprávnený zákonom ustanoviť predpoklady na výkon funkcie notára pomerne široko a prísne.

K odseku 1

Notárom mohol byť do 1. novembra 2013 iba občan Slovenskej republiky. Ide o samozrejmy predpoklad, ktorý sa však po 1. máji 2004, odkedy sa Slovenská republika stala riadnym členom Európskej únie, vníma inak. V krajinách Európskej únie podmienka štátnej príslušnosti, splnením ktorej niektoré členské štáty podmieňujú prístup k povolaniu notára, odvolávajú sa pritom na čl. 45 Zmluvy o založení ES, vyvoláva pochybnosti. Z tohto dôvodu došlo v Holandsku, Španielsku a Taliansku už k jej zrušeniu pred rokom 2008. Prelom v tejto otázke nastal 24. mája 2011, kedy veľká komora Európskeho súdneho dvora, resp. Súdneho dvora EÚ v Luxemburgu (ďalej aj „ESD“ alebo „SD EÚ“) prijala rozhodnutia proti Rakúskej republike, Belgickému kráľovstvu, Francúzskej republike, Luxemburskému veľkovojuvodstvu, Helénskej republike, Portugalskej republike a Spolkovej republike Nemecka na základe žaloby Európskej komisie (ktorú v konaní podporovalo Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska) pre neplnenie povinnosti členským štátom – čl. 43 ES - Sloboda usadiť sa – Notári – Podmienka štátnej príslušnosti – čl. 45 ES – Účasť na výkone verejnej moci – smernice 89/48/EHS a 2005/36/ES. Súdny dvor EÚ dospel k názoru, že právna úprava notárskych činností v týchto štátoch nesúvisí s výkonom verejnej moci v zmysle čl. 45 prvého odseku ES, a ak si tieto štáty stanovili pre prístup k notárskemu povolaniu podmienku štátnej príslušnosti, nespĺnili povinnosti, ktoré im vyplývajú z čl. 43 ES. Súdny dvor EÚ však zároveň ustanovil, že účelom jeho rozhodnutí nie je zabrániť výberu notárov na základe výberového konania, ale len umožniť prístup k výberovému konaniu príslušníkom iných členských štátov. Ďalej konštatoval, že sú vzhľadom na osobitosti charakteristické pre notársku činnosť prípustné také obmedzenia čl. 43 ES, akými sú napríklad právna

úprava, ktorá sa vzťahuje na notárov v rámci prístupov ich menovania, ktorým podliehajú, obmedzenia ich počtu a ich územnej pôsobnosti alebo aj systém ich odmeňovania, nezávislosti, nezlučiteľnosti funkcií a neodvolateľnosti, keďže tieto obmedzenia dovoľujú dosiahnuť uvedené ciele a sú na tieto účely nevyhnutné. Novelou (zákonom č. 299/2013 Z. z.) účinnou od 1. novembra 2013 došlo k zrušeniu podmienky štátneho občianstva pre výkon funkcie notára (notárskeho koncipienta, notárskeho kandidáta), ostatné aspekty výkonu notárskej činnosti však v súlade s výkladom Súdneho dvora EÚ neboli dotknuté. Slovenská republika sa tak vyhla žalobe zo strany Európskej komisie.

K písm. a)

Funkciu notára môže zastávať iba osoba, ktorá je plne spôsobilá na právne úkony. Túto skutočnosť preukazuje písomným vyhlásením.

K písm. b)

Novelou účinnou od 1. septembra 2003 bolo toto písmeno upravené a zosúladené, pokiaľ ide o požiadavku vysokoškolského právnického vzdelania, so znením zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách v znení neskorších predpisov. Novelou (zákonom č. 335/2012 Z. z.) účinnou od 1. januára 2015 sa toto písmeno doplnilo tak, že ide o povinnosť získania vysokoškolského právnického vzdelania v prvom aj v druhom stupni.

K odseku 1 písm. c) a k odseku 4

Pojem „bezúhonnosť“ právna úprava platná do 1. septembra 2003 presne nevymedzovala, preukazovala sa čistým výpisom z registra trestov. V záujme dôsledného naplňovania stratégie boja proti korupcii a princípu nulovej tolerancie v právnických profesiách sa novelou (zákonom č. 357/2003 Z. z.) doplnil odsek 4, v ktorom sa vymedzilo, čo treba pod týmto pojmom rozumieť. Zároveň sa v odseku 5 ustanovilo, že bezúhonnosť sa preukazuje odpisom registra trestov nie starším ako tri mesiace. V tomto prípade išlo o právo zákonodarcu sprísňovať kritériá na výkon určitých profesií dôležitých z hľadiska verejného záujmu, medzi ktoré patrí aj výkon notárskeho povolania. Znenie odseku 4 bolo novoupravené novelou účinnou od 1. septembra 2009, ktorou sa reagovalo na zmeny skutkových podstát upravených v Trestnom zákone (pôvodne „obzvlášť závažný úmyselný trestný čin“, po novom „obzvlášť závažný zločin“; pôvodne „trestný

čin prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody“, po novom „trestný čin prijímania úplatku“). So znením odseku 4 súvisí aj § 100b ods. 1, ku ktorému však Ústavný súd SR vydal nález, sp. zn. PL US 1/04, ktorým vyslovil, že znenie tohto ustanovenia nie je v súlade s článkom 1 ods. 1 ústavy.

K odseku 1 písm. d) a k odseku 2

Okrem odborných a formálno-právnych predpokladov na výkon funkcie notára je dôležité, aby toto povolanie vykonávali osoby ľudsky vyzreté, s určitými profesijnými, právnymi a životnými skúsenosťami. Preto zákonodarca ako predpoklad na výkon funkcie notára predpísal podmienku výkonu právnej praxe v dĺžke päť rokov, z toho najmenej dva roky notárskej praxe.

Odsek 2 upravuje, čo treba rozumieť pod pojmom „notárska prax“, ako aj to, ktorú právnu prax je komora povinná obligatórne započítať do notárskej praxe. Ide o prax sudcu, advokáta a prokurátora. K započítaniu praxe komerčného právnika treba uviesť, že zákonom č. 586/2003 Z. z. o advokácii, ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2004, bol zrušený zákon č. 129/1991 Zb. o komerčných právnikoch v znení neskorších predpisov. Podľa § 77 ods. 3 tohto zákona advokátska skúška zložená podľa doterajších predpisov a odborná skúška komerčného právnika zložená podľa doterajších predpisov sa považuje za advokátsku skúšku podľa tohto zákona. Otázku uznania doterajšej praxe komerčného právnika tento zákon nerieši. V § 77 ods. 4 ustanovuje, že prax advokátskeho koncipienta vykonávaná podľa doterajších predpisov a prax právneho čakateľa komerčného právnika vykonávaná podľa doterajších predpisov sa považujú za právnu prax advokátskeho koncipienta podľa tohto zákona. Túto medzeru v zákone možno vyriešiť iba tak, že komora pri uznávaní praxe komerčného právnika bude vychádzať len z predloženého listinného dôkazu o vykonaní tejto praxe, ktorý je účastník výberového konania povinný predložiť. Ak takýto listinný dôkaz predloží, komora je povinná vykonať započítanie praxe komerčného právnika do notárskej praxe, ak listinný dôkaz predložený nie je, prax nemožno považovať za preukázanú.

Inú právnu prax komora môže, ale nemusí započítať. Právna prax sa započítava od okamihu jej prvého výkonu po získaní vzdelania podľa § 11 ods. 1 písm. b).